

ingen Maade har tabt de vedkommende Fæstere's Tary af Sigte. Iøvrigt skal jeg ikke indlade mig paa, hvad den ærede Ordfører har antydnet, at det muligens i enkelte Tilfælde kunde være fordeelagtigere for Fæsteren, naar Fleertallets Forslag blev fulgt. Jeg tilstaaer, at jeg antager, at man ved en saadan stor og gennemgribende Forholdsregels Gjennemførelse ikke skal tænke paa, hvorvidt den valgte Fremgangsmaade, i enkelte Tilfælde, kan komme den Ene eller den Anden mere til gode. Hovedsagen er, om man, ved at følge en bestemt Regel, i højere eller mindre Grad, i Almindelighed opfylder Billighedens Fordringer, og om Regelen i sin Udførelse meer eller mindre kommer det Offentlige til gode, medens alle Vedkommende ogsaa høste en retfærdig Fordeel deraf. Nu troer jeg ogsaa, at det i sidste Henseende er af saare megen Vigtighed, at Mindretallets Forslag tages tilfølgende. Det er ofte blevet sagt og gjentaget her i Salen, at ved den nærværende Sags Ordning skal det store og indviklede Spørgsmaal om Fæstets Overgang til Selveiendom ikke finde sin Afgjørelse, og at, hvad der nu bestemmes for Kronens Godser, paa Grund af den særlige Adkomst til Begunstigelse, som Kronens Bønder have efter de tidligere Tilfagn, og navnlig efter Resolution af 1ste Juli 1846, — det skal ikke afgive nogen Regel for Fæstets Overgang til Selveiendom i Almindelighed. Jeg troer heller ikke, at det ligger i Rogens bestemte Hensigt, at dette skal ske; men jeg er overbevist om, at, naar det ikke tydeligt træder frem i Loven, at man, paa Grund af ganske særlige Forhold, her er gaaet frem ad en ganske særegen Vej, saa vil det være meget vanskeligt at forhindre, at denne Sags Afgjørelse — enten med eller imod Ens Villie — faaer en præjudicerende Indflydelse paa det almindelige Spørgsmaals Afgjørelse, og jeg troer derfor, at, selv om der var Tvivl, om den ene eller den anden Fremgangsmaade var den rigtigere, vilde man dog, naar det virkelig var Ens Hensigt, at denne enkelte Sag skulde behandles og betragtes uden Forbindelse med det store Spørgsmaals endelige Regulering, gjøre rigtigst i at lade det bestemt fremtræde, paa hvilke Grunde man var kommen til det Resultat, som man

er kommen til. Thi ogsaa deri kan jeg ikke Andet end være enig med den ærede Finantsminister, at i en Tid, som den nærværende, er det især vigtigt, at der virkelig er retfærdiggjørende Grunde tilstede for, at man til Fordeel for een Klasse i Samfundet giver Afkald paa en betydelig Indtægt for Staten, og at man ikke, uden at der virkelig er et erkjendt Krav tilstede, — der vistnok ikke kan betragtes som et juridisk Krav, men der dog har en høj Grad af Billighed for sig, — kan gjøre Afkald paa en saa stor aarlig Indtægt som den, den ærede Finantsminister nævnte. — Jeg skal endnu kun kortelig tilføje, at det er en Selvfølge, at det Princip, Thinget antager med Hensyn til § 2, maa overføres til § 3, og jeg finder det derfor overskødigt at omtale Leiestedernes Overgang til Selveiendom efter Mindretallets Forslag. Naar Thinget nemlig følger Fleertallets Forslag med Hensyn til § 2, vil det være overskødigt at sætte Mindretallets Forslag til § 3 under Afstemning, ligesom det forekommer mig, at, naar man med Hensyn til Evaluationsmaaden — thi det er kun med Hensyn dertil, at der en Meningsforskjel imellem Fleertallet og Mindretallet paa dette Sted — naar man med Hensyn til Evaluationsmaaden skulde foretrække Mindretallets Forslag til § 2; er det en Selvfølge, at man ogsaa maa gjøre det med Hensyn til § 3.

Finantsministeren: Jeg ønskede at meddele Thinget endnu et Par Bemærkninger i Anledning af den sidste ærede Talers Uttringer. Inden jeg gaaer over dertil, skal jeg dog tilføje Noget, som vel ligger temmelig nær, men som jeg dog burde have medtaget — hvilket jeg glemte at gjøre — ved at omtale Sagen i dens Almindelighed, og navnlig Grundene for at tilstaae Krongodssets Fæstebønder den omhandlede Begunstigelse, og det er den forresten oftere udtalte Betragtning, at Staten som Stat vinder, naar den sælger som Godseier, idet nemlig de Omstændigheder, som finde Sted ved Selveiendom, og det større Forbrug af alle Slags Gjenstande, som fremkaldes ved Selveiendoms Fremme, give Statskassen noget Indtægt (Hør!). Det er atter en særegen Grund, som møder her i dette Forhold, og som naturligtvis ikke kommer til Anvendelse